

GABURA. Cyklonen Aila ramte det sydvestlige Bangladesh i slutningen af maj. Vandmasserne punkterede hundrevis af dæmninger, og mange landsbyer blev oversvømmet af saltvand. I de første dage efter stormen blev alt lagt til tørre i solen.

DHAKA. Mange tilflyttere til hovedstaden Dhaka ender som cykelrickshawchauffører. Manglet på plads i byen gør, at folk må bo i udsatte områder. Nogle af slumområderne er bygget på pæle flere meter over jorden på grund af oversvømmelser.

KUZIARTEK. Børnearbejde er nødvendigt for mange familier i Bangladesh, ellers får de ikke nok mad at spise. I Kuziartek bruger børnene meget af dagen ude i mudderet, hvor de fisker efter små fisk.

DHAKA. Fattigdom og arbejdsløshed gør, at man kan hyre mennesker for næsten ingen penge, f.eks. til at fragte kemikalietønder. Selv om vilkårene er hårde, improviserer bengalerne og finder altid en måde at overleve på, så livet går videre.

KUTUBDIA. Rejer er en voksende indtægtskilde for bengalerne. Overalt i landet fisker folk efter rejeæg i floderne og langs kysterne. Æggene bliver solgt til rejefarme, som opdyrker dem og sælger dem videre til Europa, Japan og USA.

GABURA. De små landsbyer bliver overskyttet af salt to gange daglig, indtil alle hullerne i dæmningerne bliver lappet. Det gør genopbygning umuligt for de fleste.

DHAKA. Før introduktionen af antibiotika var børnedødeligheden meget høj. Derfor var det vigtigt at få mange børn. Men pludselig overlevede dobbelt så mange, og på nogle årtier eksploderede befolkningstallet. I dag er fødselsraten faldet til et næsten bæredygtigt niveau. Men antallet af mennesker under 15 år er stadig så stort, at befolkningen vil blive ved med at vokse. Og kurven flader ikke ud, før befolkningstallet rammer en kvart milliard om cirka 50 år. Her er vi på et børnehjem.

BANDARBAN. Bangladesh har altid været både forbandet og velsignet af naturen. Størstedelen af landets areal ligger i verdens største floddelta. De enorme vandmasser i deltaet gør, at jorden er i konstant bevægelse, og erosion er derfor et stort problem. Når floderne langsomt ændrer kurs, tager de marker og landsbyer med sig. Men flodvandet gør også jorden frugtbar, og bønderne har altid kunnet høste tre gange om året.

Byen, der blev slugt ...

Fortsat fra side 5

ne ikke tage af steds, siger Wahidul.

Huset er det eneste, de ejer, og de forlader det kun, hvis cyklonvarselene er så slemme, at de ikke har noget valg.

Det er ikke første gang. Wahidul oplever en storm. Historier har gentaget sig op gennem hele hans barndom og ungdom, og han fortæller, at Kuziartek bliver ramt af en kraftig storm to eller tre gange om året. Især en cyklon i 1997 har brændt sig fast i hans hukommelse. Familien havde hørt over radioen, at stormen ville blive slem, og var derfor begyndt at gå ind mod cycloncenteret på Kutubdia, som ligger syv kilometer væk fra landsbyen.

Det er en hård gåtur ind til byen, selv når tidevandet er lavt og solen skinner. Den lerede jord er så glat, at det kan være svært at stå fast, og flere steder skal man

krydse kanaler, der går et voksent menneske til langt over livet. Stormen ramte allerede, da Wahidul og hans familie var på vej til cycloncenteret, og de fik svært ved at bevæge sig fremad.

»Vi holdt alle sammen hinanden i hånden. Min onkel havde sine to børn med. En på seks måneder og en på fem år, fortæller han.

»Omkring halvtreds blev vi ramt af tidevandsbølgen, og samtidig begyndte det at regne kraftigt. Min onkel kunne ikke redde sin ældste søn. Han mistede grebet i ham i den stærke vind, siger Wahidul og tilføjer stille:

»Når der er en naturkatastrofe og jeg ser mine forældre græde, har jeg lyst til at løbe væk til et sted, jeg ikke kender.

Højere vandstande og flere storme
Størstedelen af Bangladeshs areal er et

floddelta. Det er her, de tre store floder Brahmaputra, Ganges og Meghna, som fører smeltevand væk fra Himalaya, mødes, inden de løber ud i Bengalbugten. Landet bliver på den måde presset af vand fra to sider. Nordpå af floderne og sydpå af havet.

De enorme vandmasser i floddeltaet gør, at jorden er i konstant bevægelse. Noget jord forsvinder, ligesom nyt jord hele tiden opstår. Sådan har det altid været i Bangladesh, og erosion er på den måde ikke noget nyt fænomen. Det er derfor også svært at få klare svar, når man spørger eksperterne, hvor meget der i Kutubdias tilfælde skyldes klimaforandringer, og hvor meget der blot er naturens gang.

Men det er sikkert, at højere vandstande og mere kraftige storme vil fremskynde processen og jorden fremover vil forsvinde i et hurtigere tempo.

Hvis klimaekspertene får ret i deres dystre prognoser om massive havstigninger og flere storme, får det store konsekvenser. Ikke kun på Kutubdia og i Kuziartek, men i store områder af Bangladesh. Ud over at være et floddelta ligger landet nemlig ekstremt lavt. Halvdelen af landet ligger mindre end seks meter over havets overflade og kystområderne endnu lavere. På Kutubdia er det højeste punkt halvtanden meter over havets overflade, og ligesom i Kuziartek er jorden også andre steder for længst i niveau med havet. Her holder beboerne sig kun oven vande, fordi de har flyttet deres huse op på den forfaldne dæmning.

Hvis havet stiger, vil det betyde, at mange millioner mennesker i kystområderne og ved landets floder skal finde nye steder at bo. Men det er svært i Bangladesh, hvor der allerede bor 160 millioner mennesker

på et areal, der kun er tre gange så stort som Danmark. Derfor vælger mange bengalere ligesom Wahidul og hans familie at blive boende i meget udsatte områder. For dem gør det ingen forskel, om erosionen skyldes det ene eller andet. De har ikke hørt prognoserne om stigende vandstande, flere storme og smeltende gletsjere. De ved kun, at tidevandet hver dag æder sig ind på deres hjem, og at de hvert øjeblik kan blive ramt af en ny storm, som kan tvinge dem til at flygte, eller som i værste fald kan koste dem livet.

»Det er ikke meningen, at mennesker skal bo et sted som her. Men vi har ikke noget valg. Vi bliver nødt til at bo her, siger Wahidul.

ps@politik.dk

Danida og Politikens Fond har ydet økonomisk støtte til reportagerisjen.

Lyd og billeder

Oplev flere historier om de menneskelige konsekvenser af klimaforandringer og fattigdom i Bangladesh.

Fotograf Jonathan Bjerg Møllers webdokumentar i fem kapitler kan ses på dansk og engelsk og downloades som podcast på:

www.politiken.dk/klima/bangladesh

www.politiken.dk/news/english/bangladesh